

De wijziging van het 'Brownfielddecreet'

Voorontwerp van Decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 30 maart 2007 betreffende de brownfieldconvenanten

Datum van goedkeuring

11 april 2016

Volgnummer

2016 | 008

Coördinator + e-mailadres

Jan Verheeke, Pieter Noens, pieter.noens@minaraad.be

Mijnheer Philippe Muylers
Vlaams minister van Werk, Econo-
mie, Innovatie en Sport
Martelaarsplein 7
1000 Brussel

Datum **12 april 2016**

Onze referentie **01/K2/2016/0185**

Betreft **Voorontwerp van Decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het de-
creet van 30 maart 2007 betreffende de brownfieldconvenanten**

Mijnheer de Minister,

De Minaraad ontving op 8 maart 2016 uw adviesvraag over een voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 30 maart 2007 betreffende de brownfieldconvenanten (hierna het "*Brownfielddecreet*" genoemd), met een adviestermin van één maand. Om dit advies binnen een aanvaardbaar tijdsbestek vast te kunnen stellen werd de "schriftelijke procedure" volgens art. 3, 3 van het huishoudelijk reglement van de Minaraad toegepast. Voorliggend briefadvies moet bijgevolg nog ter bekrachtiging worden voorgelegd op de eerstvolgende plenaire zitting van de Minaraad, die plaatsvindt op 21 april.

Het voorontwerpdecreet heeft tot doel een aantal knelpunten in de brownfieldconvenantenwerking op te lossen. Meer specifiek hebben de wijzigingsbepalingen betrekking op (i) het vereenvoudigen van de totstandkomingsprocedure van brownfieldconvenanten, door het ontvankelijkheids- en gegrondheidsonderzoek gelijktijdig in plaats van opeenvolgend te voeren, (ii) het verduidelijken van de opdrachten en rollen van de Brownfieldcel, de brownfieldonderhandelaar en de éénloketfunctie bij het Agentschap voor Innoveren & Ondernemen en (iii) het actualiseren van het decreet i.f.v. praktijkervaring enerzijds en een bevoegdheids-overdracht i.k.v. de zesde staatshervorming anderzijds. De Raad onderschrijft de voorgestelde wijzigingen, omdat hij meent dat deze inderdaad zullen leiden tot een meer gestroomlijnde proceswerking.

Graag grijpt de Raad deze gelegenheid aan om kort in te gaan op het evaluatieaspect van de brownfieldconvenantenwerking. Artikel 12/1, §1, 3°, van het Brownfielddecreet stelt dat de Brownfieldcel de opdracht krijgt om het instrument "brownfieldconvenant" periodiek te evalueren, waarbij zij tweejaarlijks een evaluatierapport dient op te maken. In dat kader stelde de Brownfieldcel in 2014 het Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA) aan voor de uitvoering van dit evaluatieonder-

zoek. De Raad stelde vast dat het aldus bekomen rapport niet was toegevoegd aan het adviesvraagdossier, ook al vormde dit mee de basis voor het wijzigingsvoorstel. De Raad kon uiteindelijk toch beschikken over het rapport¹.

Het onderzoeksrapport bevat een reeks aanbevelingen. Deze kunnen worden onderverdeeld in de volgende vier clusters: (i) aanbevelingen gericht op het stroomlijnen van processen (o.a. uitwerken van een tweesporenbeleid waarbij een onderscheid gemaakt wordt tussen lichte en zware dossiers, verminderen van het aantal terugkoppelingsmomenten met de Vlaamse regering, afstemming met het decreet complexe projecten, ...); (ii) aanbevelingen gericht op de verdere verankering van het beleidsdomeinoverschrijdend beleid in de brownfieldontwikkeling (ruimtelijke ordening/ontwikkeling, mobiliteit, economie en duurzaamheid in het algemeen); (iii) mogelijke pistes om de realisatiegraad en het ontwikkeltempo te verhogen (mogelijke aanpassing criteria prioritair te saneren bodemverontreinigingen, mogelijke integratie van het vereveningsprincipe, ...) en (iv) aanbevelingen gericht op het versterken van de juridische basis van het brownfieldbeleid (o.a. de piste van een coördinerend uitvoeringsbesluit, ...), ter ondersteuning van de uitvoering van de overige aanbevelingen.

Omdat een geïntegreerde aanpak bij de (her)ontwikkeling van brownfields meerwaarde kan creëren voor diverse beleidsproblemen en binnen diverse beleidsvelden (bodemkwaliteit, ruimtelijke invulling, mobiliteit, leefbaarheid, duurzaam hulpbronnenbeheer, ...)², besteden de onderzoekers veel aandacht aan het evalueren van de mate van verankering van het beleidsdomeinoverschrijdend beleid in de brownfieldontwikkeling (i.e. cluster (ii)). De auteurs van het rapport zijn van oordeel dat het Vlaamse brownfieldconvenantenbeleid reeds een goed (en zeldzaam) voorbeeld vormt van een geïntegreerde beleidsvoering; desalniettemin formuleren ze een reeks aanbevelingen om dit aspect nog te versterken.

Zo stelt de Raad vast dat men er onder meer voor pleit om de strategische doelstellingen van het ruimtelijk beleid te verankeren in het decretaal kader van het brownfieldbeleid³. Meer specifiek suggereert men om *“(a) de meerwaarde t.a.v. de strategische ruimtelijke doelstellingen op te nemen, naast de meerwaarden op so-*

¹ Zie <https://hiva.kuleuven.be/nl/onderzoek/og-duurzame-ontwikkeling/milieu/projecten/brownfieldconvenantNL>.

² Als verwaarloosde/onderbenutte en vaak ook verontreinigde gronden, zijn brownfields immers dikwijls gelegen in of nabij het stedelijke weefsel (hoge ruimtedruk, nabij arbeids- en afzetmarkt, ...), op strategische locaties (nabij water, spoor of weg).

³ Artikel 3, § 1, van het ‘Brownfielddecreet’ definieert een ‘Brownfieldproject’ als *“een omschreven geheel van structurele maatregelen dat via de herontwikkeling van een ‘Brownfield’ leidt tot realisaties op economisch, sociaal en milieuvlak”*. Hierbij wordt evenwel geen afzonderlijke referentie gemaakt naar een bijdrage tot de realisatie van de strategische ruimtelijke doelstellingen. Wel staat in artikel 4, tweede lid, van hetzelfde decreet: *“Een Brownfieldconvenant is een instrument van het grondbeleid en streeft naar een duurzame ruimtelijke ontwikkeling, als bedoeld in artikel 1.1.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.”*

ciaal, economisch en milieuvlak, en/of (b) het strategisch ruimtelijk beleid op een 'actieve wijze' te laten doorwerken in het brownfieldbeleid door middel van het formuleren van de projectkenmerken bij de projectoproep."

De Raad onderschrijft de geest van deze aanbeveling. Ook in zijn eerdere advies van 15 juni 2011 betreffende het vorige voorontwerp van decreet tot wijziging van het Brownfielddecreet, wees de Raad op het complementaire karakter van het brownfieldbeleid en het ruimtelijk-economische beleid, waarbij een geïntegreerde brownfieldontwikkeling zowel een rol kan spelen in het verhogen van het aanbod van bedrijfsterreinen als het verminderen van het aansnijden van "greenfields"⁴. Sterker inzetten op de ontwikkeling van brownfields draagt met andere woorden bij tot het verminderen van het ruimtebeslag door het verhogen van het ruimtelijk rendement.

Er liggen naar schatting tussen 5.000 en 6.000 ha brownfields in Vlaanderen. Momenteel zijn er 73 brownfieldconvenanten door de Vlaamse Regering goedgekeurd, voor een oppervlakte van ongeveer 1250 ha. Omdat een belangrijk aandeel van de brownfields gelegen zijn in of nabij stedelijke gebieden waar een hoge ruimtedruk heerst, biedt de ontwikkeling ervan nog veel mogelijkheden om zonder extra ruimtebeslag invulling te geven aan nieuwe ruimtelijke behoeften voor wonen en werken. Om dit potentieel beter te benutten, vraagt de Raad dat er nagedacht zou worden over bijkomende stimulansen voor ontwikkelingen in stedelijke gebieden. Zo kan bv. nagedacht worden over het standaard toepassen van een BTW-tarief van 6% of een ontheffing van de onroerende voorheffing (nu wordt dit project per project bekeken). Hierdoor kunnen brownfieldconvenanten bijdragen aan de doelstelling van het ruimtelijk beleid om stedelijke gebieden te versterken.

Meer algemeen is het voor de Raad niet duidelijk welk gevolg er zal gegeven worden aan de aangehaalde strategische aanbeveling uit het vermelde onderzoeksrapport, evenals aan overige aanbevelingen uit dat rapport. De implementatie van deze aanbevelingen maakt immers niet het voorwerp uit van het voorliggende wijzigingsdecreet. De Raad verkreeg hierover graag meer duidelijkheid.

Hoogachtend,

Walter Roggeman

Voorzitter

⁴ SERV, Minaraad, Advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het Decreet van 30 maart 2007 betreffende Brownfieldconvenanten, 15 juni 2011, met passages in die zin op p. 7, 8 en 10.